

O AFORRO E OS INVESTIMENTOS: A SÚA FISCALIDADE

Jesús Gómez Aragón*
Instituto Zurbarán
Navalmoral de la Mata (Cáceres)

O traballo pretende analizar e aclarar conceptos financeiros básicos que axudarán a entender as operacións máis usuais que realizamos coas entidades financeiras. Pode ser unha ferramenta moi práctica para decidir sobre qué investimentos nos interesan máis, tendo especialmente en conta as condicións fiscais.

En todos os apartados se explica de forma clara e precisa a tributación de cada un dos produtos, como peza clave na elección da forma de investir. Cando se empregan capitais hai que buscar a máxima rendibilidade financeiro-fiscal.

1. DEPÓSITOS BANCARIOS

Os depósitos pódense definir como o diñeiro depositado nun banco para que este o custodie. Podemos atopar:

a. *Contas correntes*: é un depósito á vista mediante o cal o titular ingresa nesa conta fondos que poderá

retirar, incrementar ou diminuír segundo a súa conveniencia.

Os rendementos considéranse rendementos do capital mobiliario, ós cales se lles debe practicar unha retención do 18%.

b. *Conta de aforro*: adoitan ter un interese máis elevado cá conta corrente, polo demais ten a mesma fiscalidade ca esta.

c. *Depósitos a prazo*: o depositario debe esperar un determinado período de tempo (previamente especificado) para recuperar os fondos confiados á entidade financeira. A retención a conta destes produtos é do 18%.

Unha das novidades fiscais radica en que os rendementos xerados e percibidos a partir dos dous anos constan cunha redución do 30%. Polo demais, son considerados como rendementos do capital mobiliario e tributan ó tipo marxinal do titular.

* Profesor do Ciclo Formativo de Administración e Finanzas (Módulo de Contabilidade e Fiscalidade).

2. INVESTIMENTO EN VIVENDA HABITUAL

Considérase vivenda habitual do contribuínte a edificación que constitúa a súa residencia durante un prazo continuado de, polo menos, tres anos.

Tamén se entenderá que é vivenda habitual cando, a pesar de non transcorrer os tres anos indicados, se produzan circunstancias que obriguen ó cambio de domicilio, como o matrimonio, separación, traslado laboral ou obtención do primeiro emprego.

Podemos atopar os seguintes casos:

A. CANTIDADES DEPOSITADAS EN CONTAS VIVENDA

Será deducible o 15% da cantidade achegada, co límite de 9.015,18 euros (1.500.000 pesetas).

Considérase que se destinaron á adquisición ou rehabilitación da vivenda habitual do contribuínte as cantidades que se depositen en entidades de crédito, en contas separadas de calquera outro tipo de imposición, sempre que os saldos destas se destinen exclusivamente á primeira adquisición, construción ou rehabilitación da vivenda.

Perderase o dereito á deducción:

—Cando o contribuínte dispoña de cantidades depositadas na conta vivenda para fins diferentes da primeira adquisición ou rehabilitación da súa vivenda habitual. En caso de disposición parcial entenderase que as

cantidades dispostas son as primeiras depositadas.

—Cando transcorran catro anos, a partir da data na que se abriu a conta, sen que se adquirise ou rehabilitase a vivenda. Para as contas abertas antes do 1 de xaneiro de 1999 este prazo é de cinco anos.

B. ADQUISICIÓN OU REHABILITACIÓN DA VIVENDA HABITUAL

Enténdese por adquisición de vivenda habitual a adquisición en sentido xurídico do dereito de propiedade ou pleno dominio dela, aínda que esta sexa compartida.

Considérase rehabilitación de vivenda habitual as obras realizadas nela que fosen cualificadas ou declaradas como actuación protexida en materia de rehabilitación de vivendas nos termos previstos no Real decreto 1186/1998.

A deducción que se aplicará será do 15% das cantidades que se satisfíxesen no período impositivo, aínda que a base máxima de deducción será de 9.015,18 euros (1.500.000 pesetas) anuais (incluídos os gastos e tributos orixinados que corresen por conta do adquirente e no caso de financiamento alleo á amortización dos xuros e demais gastos derivados desta).

Se a vivenda se adquire ou rehabilita con financiamento alleo as porcentaxes de deducción serán as seguintes:

—Durante os dous primeiros anos o 25% sobre os primeiros 4.507,59 euros (750.000 pesetas) e o 15% sobre o

exceso ata 9.015,18 euros (1.500.000 pesetas).

—Pasados os dous anos as porcentaxes anteriores serán do 20% e do 15% respectivamente.

As condicións regulamentarias para a aplicación das porcentaxes expresadas arriba serán as seguintes:

—Que o importe financiado do valor de adquisición ou rehabilitación da vivenda supoña, polo menos, un 50% do dito valor.

—Que o financiamento se realice a través dunha entidade de crédito.

—Que durante os tres primeiros anos do préstamo non se amorticen cantidades que superen en conxunto o 40% do importe total solicitado.

As porcentaxes anteriores non se aplicarán ás cantidades destinadas á construción ou ampliación da vivenda nin ás depositadas nunha conta vivenda.

C. CONSTRUCCIÓN OU AMPLIACIÓN DA VIVENDA HABITUAL

Para os efectos da dedución, considérase construción de vivenda habitual cando o contribuínte satisfaga directamente os gastos derivados da execución das obras ou lle entregue cantidades a conta ó promotor, sempre que finalicen nun prazo non superior a catro anos desde o inicio do investimento.

Enténdese por ampliación de vivenda habitual o aumento da súa superficie habitable, producido

mediante o pechamento dunha parte descuberta ou por calquera outro medio, de forma permanente e durante todas as épocas do ano.

Nesta modalidade de dedución a porcentaxe aplicable será, en todo caso, o 15%.

Non obstante, no momento no que se produza a entrega da vivenda construída, poderanse aplicar as porcentaxes incrementadas de dedución, sempre que se cumpran os requisitos de financiamento anteriormente comentados.

3. ACTIVOS DO TESOURO

Son activos emitidos polo Tesouro (organismo público encargado de financiar o Estado). Podemos distinguir:

A. LETRAS DO TESOURO

O seu valor nominal é de 1.000 euros (166.386 pesetas). Ó ser activos financeiros emitidos ó desconto ou con rendemento implícito, a diferenza entre o importe obtido na venda da letra e o importe pagado na súa compra ten a consideración de rendemento do capital mobiliario, que deberá integrarse na parte xeral da base imponible e tributará ó tipo de gravame resultante de aplicar a escala de gravame do imposto.

Non teñen retención a conta sobre o seu rendemento.

B. BONOS E OBRIGAS DO ESTADO

O seu valor nominal é de 1.000 euros. As obrigas (vencemento entre dous e cinco anos) e bonos (vencemento a dez, quince e trinta anos) diferéncianse das Letras do Tesouro, en que a súa emisión non se produce ó desconto, senón que teñen un interese nominal explícito, que é fixo.

Nestes activos temos diferentes tipos de prestacións:

—Cupón ou importe dos intereses:

Considéranse rendementos de capital mobiliario no exercicio no que se perciben, e aplícaselles a escala de gravame do imposto. Teñen unha retención do 18%.

—Amortización ou venda:

A amortización ou transmisión dos bonos ou obrigas do Estado teñen a consideración do rendimento do capital mobiliario suxeito ó IRPF. Pódense deducir os gastos accesorios de adquisición e alleamento, e a súa transmisión non ten retención a conta do imposto.

Se son xerados nun período superior a dous anos redúcense nun 30%.

4. INVESTIMENTOS EN BOLSA

ACCÍONS

Os activos negociables en bolsa por excelencia son as accións, que

forman a parte alícuota do capital dunha Sociedade Anónima.

Cando unha persoa vende accións pódense producir dous feitos, unha ganancia ou unha perda patrimonial.

A ganancia patrimonial non está suxeita a retención e a súa tributación dependerá do tempo de permanencia no noso poder.

Os períodos de permanencia dos títulos no noso poder divídeos a lei da seguinte forma:

—Se as accións se conservan durante unha etapa superior a un ano e tivemos ganancias estas tributarán ó 18%, e incluíranse na parte especial da base imponible.

—Se, polo contrario, o prazo de permanencia das accións nas nosas mans foi inferior a un ano e obtivemos ganancias no seu alleamento, estas tributarán ó tipo marxinal que teñamos, e incluíranse na parte xeral da base imponible.

—Se o prazo de permanencia das accións foi superior a un ano e se obtiveron perdas, estas poderanse compensar no mesmo exercicio só con ganancias patrimoniais xeradas nun prazo superior a un ano e con ganancias patrimoniais xeradas a máis dun ano, nos catro anos seguintes.

—Se o prazo de permanencia foi inferior a un ano e obtivemos perdas ó allear as accións, poderanse compensar co saldo positivo das rendas

(traballo, capital, actividades empresariais...) obtidas polo suxeito pasivo no mesmo período impositivo, co límite do 10% do dito saldo positivo. Se tras esta compensación queda saldo negativo o seu importe compensarase nos catro anos seguintes con saldos positivos das ganancias xeradas en menos dun ano.

Debemos sinalar que os coeficientes reductores e actualizadores que se utilizaban para compensar os efectos da inflación ata a entrada en vigor da nova normativa desapareceron, excepto para as accións que se adquirisen antes do 31 de decembro de 1994; neste caso a ganancia patrimonial que se xere redúcese nun 25% por cada ano de antigüidade que excedese de dous o 31 de decembro de 1996.

A nova Lei do IRPF introduciu no seu texto a chamada norma anti-aplicación. Enténdese por aplicación a venda dun activo e a súa compra simultánea ou nun curto período de tempo, coa finalidade de materializar unha perda fiscal ó mesmo tempo que se mantén o título na carteira.

A nova lei intenta evitar esta práctica, establecendo que unicamente se pode declarar a perda patrimonial obtida que se xere ó vender o valor, se durante os dous meses anteriores ou os dous posteriores á venda non se adquiriron valores homoxéneos.

No caso de que non se cumpran os prazos anteriores, a perda patrimonial



Imaxe do título antigo dunha acción liberada.

integrarase a medida que se transmitan os valores que permanezan no patrimonio do contribuínte.

ACCIONES LIBERADAS

Son accións que se reciben sen ter que facer ningún tipo de desembolso (totalmente liberadas) ou pagando unha cantidade menor có seu valor (parcialmente liberadas).

Nas accións parcialmente liberadas o valor de adquisición será o importe realmente satisfeito polo contribuínte, considerando como data da adquisición a da entrega dos títulos.

O valor de adquisición, cando se trata de accións totalmente liberadas, resultará de repartir o custo total entre o número de títulos que se teñan (antigos e novos). A antigüidade será a correspondente ás accións das que procedan.

Cando se entregan accións total ou parcialmente liberadas non existe ningunha ganancia, esta producirase cando se vendan.

DEREITOS DE SUBSCRICIÓN

Cada acción ten inherente un dereito de subscrición, que toma forma cando se produce unha ampliación de capital.

Con estes dereitos, o accionista antigo poderá adquirir accións novas ou vender na bolsa os dereitos para que outros investidores adquiran as accións.

O importe recibido da venda non terá a consideración de rendemento do capital mobiliario, nin de ganancia, pois minora o valor de adquisición dos valores dos que proceden, a efectos de futuras transmisións.

Se o importe recibido na transmisión dos dereitos supera o valor de adquisición dos valores dos que procede, o exceso considérase ganancia patrimonial no período.

5. DIVIDENDOS

Os dividendos representan a parte dos beneficios obtidos por unha

sociedade que se destinan a remunerar os accionistas polas súas contribucións ó capital da empresa.

Os accionistas que perciben os dividendos deberán integralos como rendementos do capital mobiliario, multiplicando o seu importe por unhas porcentaxes que varían en función da entidade da que proceden:

—Con carácter xeral, o 140% para os dividendos derivados de entidades que tributan ó 35% no imposto sobre sociedades.

—O 125% para os rendementos derivados de entidades que tributan ó 25% no imposto sobre sociedades.

—O 100% dos rendementos procedentes das entidades ás que se refire o artigo 26.5 e 6 da Lei 43/1.995 do imposto sobre sociedades (entidades que tributan ó 1% e ó 0%).

As rendas percibidas en forma de dividendos están suxeitas a un tipo de retención do 18%, que lle corresponde realizar á sociedade que os distribúe e que se aplica sobre o seu importe íntegro.

Unha vez declarado o rendemento do capital mobiliario, aplícase a deducción por dividendos sobre a cota, coa finalidade de que o dividendo non tribute dúas veces, é dicir, polo imposto sobre sociedades e cando se lle distribúen ó socio no seu correspondente imposto.

Para a determinación da presente deducción aplícase unha porcentaxe

fixada sobre o rendemento íntegro percibido:

—40% con carácter xeral.

—25% cando os rendementos procedan das entidades ás que se lles aplica o 125% para determinar o rendemento íntegro.

—0% cando procedese multiplicar o rendemento íntegro pola porcentaxe do 100%.

No caso de que non se puidese aplicar integramente a deducción por insuficiencia de cota, as cantidades non deducidas poderanse deducir nos catro anos seguintes.

Por outro lado, resultan deducibles os gastos de administración e depósito dos valores negociables dos que proceden os ditos dividendos.

6. SOCIEDADES DE INVESTIMENTO

As sociedades de investimento son sociedades por accións, constituídas por investidores privados co obxecto social do investimento en activos financeiros e valores (accións, obrigas...) ou en activos non financeiros (inmóbiles e outros bens).

En canto ó réxime dos beneficios obtidos que procedan destas entidades é o seguinte:

A. VENDA DE TÍTULOS

Para o cálculo da ganancia ou perda patrimonial, ó prezo de venda (que será minorado nos gastos e tributos

satisfeitos a consecuencia desta) restámoslle o prezo de compra (engadido polos gastos e tributos inherentes a ela). Así mesmo, deberá diferenciarse o caso de que as participacións fosen adquiridas antes ou despois do 31 de decembro de 1994:

1. Se as participacións foron adquiridas antes do 31 de decembro de 1994 aplícase un coeficiente reductor sobre a ganancia patrimonial do 14,28% por cada ano que exceda de dous desde a data de compra ata o 31 de decembro de 1996, redondeado por exceso. O resultado final tributa ó 18%.

2. Se as participacións foron adquiridas o 31 de decembro de 1994 ou con posterioridade, a base imponible determínase pola diferenza entre o prezo de adquisición e o de transmisión.

— Se as participacións teñen unha antigüidade dun ano ou menos intégrase tal cal na base imponible, de forma que o resultado tributa conforme á escala do imposto.

— Se as participacións teñen unha permanencia de máis dun ano o resultado tributa ó 18%.

B. DISTRIBUCIÓN DE INTERESES

Se as sociedades de investimento distribúen intereses, ó seu importe practícaselle unha retención do 18%, de tal forma que o importe total forma a base imponible.

O resultado anterior tributa conforme á escala de gravame.

7. FONDOS DE INVESTIMENTO

Están formados por patrimonios pertencentes a unha pluralidade de investidores (partícipes), que están administrados por unha sociedade xestora e o seu dereito de propiedade represéntase mediante un certificado de participación.

O reembolso das participacións dos fondos de investimento ten a consideración de ganancia ou perda patrimonial.

Se vendemos participacións adquiridas en distintos momentos, sempre se consideran vendidas as que foron adquiridas en primeiro lugar, debemos calcular de forma independente a súa ganancia ou perda patrimonial.

En función do tempo de permanencia no patrimonio do contribuínte distinguimos:

A. Se os fondos foron adquiridos antes do 31 de decembro de 1994 aplícase un coeficiente reductor sobre a ganancia patrimonial do 14,28% por cada ano que exceda de dous desde a data de compra ata o 31 de decembro de 1996.

Sobre a ganancia patrimonial aplícase unha retención do 18% e o resultado final tributa ó 18% na parte especial da base imponible.

B. Se os fondos foron adquiridos o 31 de decembro de 1994 ou con posterioridade, a base imponible determínase pola diferenza entre o prezo de adquisición e o de transmisión.

nase pola diferenza entre o prezo de adquisición e o de transmisión.

Se os fondos teñen unha antigüidade dun ano ou menos a ganancia intégrase tal cal na base imponible, e practícase sobre ela unha retención do 18%.

As perdas xeradas en menos dun ano compensanse coas ganancias obtidas no mesmo período e/ou co 10% do saldo dos rendementos netos positivos. O resto ou o total, de non existir rendementos positivos, pódese compensar nos catro anos seguintes de igual forma.

Se, polo contrario, os fondos teñen unha permanencia de máis dun ano practícase unha retención do 18% e a ganancia obtida intégrase na base imponible especial tributando ó 18%.

A parte especial da base imponible estará constituída polo saldo que resulte positivo de integrar e compensar soamente entre si, en cada período, as ganancias e perdas patrimoniais xeradas nun prazo superior a un ano. Se ese saldo que resulte da anterior integración resultase negativo poderase compensar soamente co das ganancias patrimoniais xeradas nun prazo que sexa superior a un ano e que se poñan de manifesto nos catro anos seguintes.

8. FONDOS DE PENSIÓNS

Un Plan de pensións é un produto financeiro de investimento colectivo, orientado para que nun

futuro se poidan percibir, en función do capital achegado, rendas periódicas ou capital, por motivos de xubilación, supervivencia, invalidez, viuvez ou orfandade.

Trátase dunha fórmula de aforro vinculada á xubilación, aínda que tamén cobre outras continxencias.

Recentemente foron establecidos os plans de pensións familiares, co obxecto de permitir o acceso ós plans de pensións a determinados grupos de persoas que ata ese momento non podían facelo. Trátase dos seguintes casos:

—Persoas con rendementos netos do traballo ou profesionais inferiores a 7.212,15 euros (1.200.000 pesetas).

—O cónxuxe que non teña rendementos do traballo nin de actividades profesionais tamén pode reducirse a base imponible, co límite máximo de 1.803,4 euros (300.000 pesetas) por ano.

A principal vantaxe que atopamos ó subscribir un plan de pensións é a redución que se efectúa na base imponible do imposto.

Na actualidade as contribucións máximas permitidas pola lei son de 7.212,15 euros (1.200.000 pesetas) ó ano, co límite do 25% dos rendementos netos do traballo e de actividades económicas percibidos individualmente no exercicio. Non obstante,

aqueles que teñan 53 anos ou máis poden superar eses topes, a razón de 601,01 euros (100.000 pesetas) por ano, ata 15.025,30 euros (2.500.000 pesetas) para os contribuíntes con 65 anos ou máis.

Para os maiores de 52 anos amplíase o límite máximo de redución polas achegas, situándose no menor de:

—40% dos rendementos anuais.

—15.025,30 euros (2.500.000 pesetas).

A tributación será sempre como rendimento do traballo, pero variará en función da forma adoptada. As percepcións periódicas temporais ou vitalicias que desta forma se reciban consideraranse rendementos do traballo e integraranse anualmente na base imponible.

Este rendimento reducirase nun 40% se a prestación se percibe en forma de capital e se transcorreron polo menos dous anos desde que se realizou a primeira contribución ata que se cobre a contía. O resto (o 60%) integrarase cos demais rendementos regulares e cotizará ó tipo marxinal do partícipe.

Outra posibilidade de recibir a prestación é retirando unha cantidade ó principio e deixando outra parte para recibila periodicamente en forma de renda.

A parte que se percibe ó principio ten o tratamento de prestación

en forma de capital e as cantidades periódicas recibidas serán tratadas como prestación en forma de renda.

9. PLANS DE XUBILACIÓN

Enténdese como plan de xubilación o seguro de vida que cobre diferentes continxencias, como pode ser a vida, a morte ou a invalidez. O beneficiario, a cambio dunha prima que paga cunha periodicidade determinada, recibe o capital asegurado ó remate do contrato no caso de supervivencia, ou con anterioridade á data anterior se nos enfrentamos a casos de invalidez ou morte.

As prestacións do plan de xubilación reciben o tratamento fiscal de rendementos do capital mobiliario, independentemente de cal sexa a súa modalidade de percepción, capital ou renda.

O rendemento do capital mobiliario virá determinado pola diferenza entre o capital percibido e o importe das primas pagadas.

A. PERCEPCIÓNS EN FORMA DE CAPITAL

O rendemento do capital resultante intégrase totalmente na base impositiva do IRPF se é xerado por primas que teñan un período de xeración inferior ós dous anos no momento da percepción.



As prestacións do plan de xubilación reciben o tratamento fiscal de rendementos do capital mobiliario [...].

Se é xerado por primas máis antigas ós dous anos beneficianse das seguintes reducións:

—30% para antigüidades superiores a dous anos e menores ou iguais a cinco.

—65% para antigüidades superiores ós cinco anos e menores ou iguais a oito.

—75% para antigüidades superiores ós oito anos.

B. PERCEPCIÓNS EN FORMA DE RENDA

1. Rendas temporais: intégrase o capital xerado resultante de aplicarlle as seguintes porcentaxes á suma dos pagos recibidos durante o ano:

—15% se a duración da renda é igual ou inferior a cinco anos.

—25% se se comprende entre cinco e dez anos.

—35% entre dez e quince anos.

—42% para duracións superiores ós quince anos.

2. Renda vitalicia: integrárase dentro do IRPF o resultado de aplicarlle ó que recibamos durante o ano as porcentaxes que imos indicar, e que corresponderán á idade que tiña a persoa que recibe a renda no momento de constituírse esta.

—45% cando o perceptor teña menos de 40 anos.

—40% cando o perceptor teña entre 40 e 49 anos.

—35% cando o perceptor teña entre 50 e 59 anos.

—25% cando o perceptor teña entre 60 e 69 anos.

—20% cando o perceptor exceda os 69 anos.

Unha vez aplicadas as porcentaxes anteriores fíxase unha retención do 18%.

Se temos o plan contratado antes do 31 de decembro de 1994 a Lei do IRPF contempla un réxime específico. Á parte da prestación que lles corresponda ás primas pagadas antes da data sinalada anteriormente, reduciranse nun 14,28% por cada ano de

antigüidade que o día 31 de decembro de 1996 excedese de dous. Unha vez que teñamos reducida a prestación correspondente ás primas, o resto da prestación seguirá a tributación correspondente para os rendementos das primas achegadas con posterioridade ó 31 de decembro de 1994.

10. SEGUROS DE VIDA

Un seguro de vida definímolo como aquel no que o asegurador (persoa xurídica que ten a obriga de pagar unha indemnización, un capital, unha renda ou outra prestación que se acordase se se produce o sinistro), a cambio dunha prima, se obriga a pagarlle ó tomador (persoa física ou xurídica que subscribe o contrato co asegurador e que asume as obrigas e dereitos derivados deste) ou a un terceiro designado por el (beneficiario), unha suma económica determinada no caso de morte ou supervivencia con data fixa.

A fiscalidade dos seguros de vida céntrase no momento de cobrar os capitais asegurados, segundo como sexa o cobro tributarase polo imposto sobre sucesións e doazóns ou ben polo IRPF.

O cobro do capital asegurado por parte do tomador do seguro, ben por superar o período de supervivencia ou ben por rescatar a póliza, tributará polo IRPF.

A percepción pódese recibir en forma de capital e en forma de renda.

A. PERCEPCIÓNS EN FORMA DE CAPITAL

1. Primas aboadas despois do 31 de decembro de 1994

O rendemento vén determinado pola diferenza entre o capital recibido e o importe das primas satisfeitas. Os rendementos reduciranse:

—30% para primas xeradas nun prazo superior a dous anos e inferior ou igual a cinco.

—65% para primas xeradas nun prazo superior a cinco anos e inferior ou igual a oito anos.

—75% para primas xeradas nun prazo superior a oito anos.

A prestación redúcese nun 65% cando o perceptor teña un grao de minusvalía igual ou superior ó 65 por cento. Esta porcentaxe será do 75% se transcorreron máis de 12 anos desde a primeira contribución e, polo menos, a metade das primas foron pagadas durante os 6 primeiros anos.

Non obstante, para os seguros de vida cunha antigüidade superior a 12 anos (desde o pago da primeira prima ata o momento do rescate), e sempre que as primas satisfeitas garden unha regularidade e periodicidade suficientes, é dicir, que o período medio de permanencia das primas fose superior a 6 anos, aplicaráselle o coeficiente do 75% ó importe total do rendemento,

con independencia do período de xeración da prima.

Á cantidade resultante da aplicación das reducións anteriores aplícaselle unha retención do 18%.

Ó resultado de aplicar as porcentaxes anteriores aplícaselle a escala do imposto, xunto coas demais rendas do suxeito pasivo, para a determinación da cota que hai que pagar.

2. Primas aboadas antes do 31 de decembro de 1994

A base imponible determínase pola diferenza entre a prestación recibida e as primas satisfeitas. Sobre esta base imponible aplícase un coeficiente reductor do 14,28% por cada ano que exceda de dous (redondeado por exceso) transcorrido desde a data de achega da prima ata o 31 de decembro de 1996.

Unha vez aplicado este coeficiente reductor aplícanse as reducións anteriores do 30%, 65% e 75% en función do prazo no que se pagasen as primas.

No caso de invalidez redúcese nun 65% cando o perceptor teña un grao de minusvalía igual ou superior ó 65%.

Á cantidade resultante das reducións anteriores aplícaselle unha retención do 18%, e ó resultado de aplicar as porcentaxes anteriores aplícaselle a escala do imposto, xunto coas demais rendas, para determinar a cota que hai que pagar.

As primas que o día 31 de decembro de 1996 teñan máis de oito anos están exentas de tributación.

B. PERCEPCIÓNS EN FORMA DE RENDA

Debemos diferenciar segundo se trate dunha renda vitalicia ou temporal.

1. Renda vitalicia: a base imponible determínase polo resultado de multiplicarlle a cada anualidade percibida a seguinte porcentaxe:

—45% cando o receptor teña menos de 40 anos.

—40% cando teña entre 40 e 49 anos.

—35% cando teña entre 50 e 59 anos.

—25% cando teña entre 60 e 69 anos.

—20% cando teña máis de 69 anos.

2. Renda temporal: a base imponible determínase unha vez aplicada a cada anualidade a seguinte porcentaxe:

—15% cando a renda teña unha duración igual ou menor de cinco anos.

—25% cando teña unha duración superior a cinco anos e menor ou igual a dez.

—35% cando teña unha duración superior a dez anos e menor ou igual a quince.

—42% cando a renda teña unha duración superior a quince anos.

Como nos casos anteriores, unha vez aplicada a redución correspondente, aplícase unha retención do 18% e engádeselles ós demais rendementos do suxeito pasivo para formar a base imponible.

11. UNIT LINKED

Podemos definir un *unit linked* como un produto dual, que engloba unha conta de valores (que achega rendibilidade), unha conta corrente (que achega flexibilidade) e un seguro (cunha fiscalidade vantaxosa).

As súas vantaxes son:

—Fiscalidade: o investidor non tributa ata que non rescata o seu aforro. Así pode cambiar de cesta de fondos de investimento sen tributar, xa que non se produce o rescate da póliza.

—Flexibilidade: o investidor decide o tanto por cento que desexa que sexa investido na cesta, ou combinación de cestas de fondos, e ten total liberdade para modificar o reparto en calquera momento. Desta forma pode decidir o perfil de rendibilidade-risco que máis se axusta ás súas necesidades en cada momento.

A principal diferenca dos *unit linked* cos fondos reside en que os rendementos dos fondos son considerados como ganancias ou perdas patrimoniais, mentres que os *unit linked*, dado que son contemplados como seguros de vida, os seus rendementos considéranse de capital mobiliario, e aplícanse maiores reducións.

Ó ser entendidos como seguros, os rendementos producidos polos *unit linked* benefíciense das reducións pola antigüidade das primas, pero para cualificar a rendibilidade como rendimento do capital mobiliario é necesario que o contratante e o beneficiario sexan a mesma persoa, xa que noutro caso estarían suxeitos ó imposto sobre sucesións e doazóns.

O cálculo deste rendimento realízase dependendo da antigüidade de cada unha das primas satisfeitas. Unha vez calculado o rendimento dos *unit linked* reducirase nas porcentaxes do 30%, 65% e 75% anteriormente citadas.

Posteriormente estará sometido a unha retención do 18%.

12. DERIVADOS FINANCEIROS

OPCIÓNS E FUTUROS

As opcións financeiras ofrécenlles ós seus propietarios o dereito a comprar (*call options*) ou vender (*put options*) un activo financeiro determi-

nado a un prezo fixo nalgún momento no futuro.

Polo que respecta ós contratos de futuros, teñen como obxecto a entrega dun ben nunha data futura, pero ó prezo fixado no momento da súa celebración.

A diferenca fundamental entre opcións e futuros consiste en que no contrato de futuro temos a obrigaón de comprar ou vender, mentres que na opción temos o dereito a comprar ou vender o activo subxacente, pero non a obrigaón.

As rendas procedentes destes instrumentos financeiros non se consideran de capital mobiliario, senón que deben ser englobadas no concepto fiscal de ganancias e perdas patrimoniais. Neste caso, hai que destacar a non suxeición dos rendementos derivados con futuros e opcións financeiras á obriga de reter por parte do pagador.

O tratamento que habería que lles dar a estas ganancias e perdas patrimoniais é distinto en función da duración do contrato, inferior ou superior a un ano. En todo caso, as ganancias e perdas obtidas por estes produtos teñen o mesmo tratamento fiscal en canto á súa integración e compensación na base imponible das accións, analizadas no punto 4.1.

WARRANT

Un *warrant* é un certificado de opción mediante o cal o posuidor



Foto dunha obriga de 1953.

dunha obriga ten a posibilidade de adquirir nun futuro, e a un prezo determinado con carácter previo, un determinado número de accións da mesma empresa que emitiu as obrigas. Deste modo, o investidor atopa un maior atractivo na subscrición das obrigas e á empresa emisora resultalle máis fácil a colocación destas; é dicir, un *warrant* é unha opción de compra dunha acción ou outro valor mobiliario.

O titular do *warrant* pode vendelo (de forma que obtén unha renda) ou pode exercitalo no momento que corresponda, subscribindo accións a mellor prezo se sobe a cotización; tamén pode optar por deixar de utilizar este dereito.

Os intereses ou cupóns periódicos que as obrigas con *warrant* poidan repartirlles ós seus posuidores reciben o tratamento fiscal de rendementos do

capital mobiliario, e están sometidos por iso a un tipo de retención do 18%.

Así mesmo, a amortización, transmisión, cambio ou conversión destes activos recibe o tratamento fiscal de rendementos de capital mobiliario e compúntanse na súa totalidade, salvo que teñan un período de xeración superior a dous anos, nese caso redúcense nun 30%.

13. COMPARACIÓN DA TRIBUTACIÓN DOS PRODUCTOS FINANCIEROS

A tributación dos principais produtos financeiros do mercado depende fundamentalmente do noso nivel anual de ingresos e do período de tempo no que manteñamos o investimento.

A xeito de resume, como principais vantaxes atopamos:

TIPO DE INVESTIMENTO	VANTAXE
CONTA CORRENTE	<ul style="list-style-type: none"> - Aplícase un tipo de retención do 18%. - Os rendementos xerados e percibidos a partir dos dous anos e un día contan cunha exención do 30%.
CONTA VIVENDA	<ul style="list-style-type: none"> - Deducción na cota do 15% das cantidades investidas, co límite de 9.015,18 euros. - Con financiamento alleo e cumprindo determinados requisitos, esta porcentaxe incrementábase.
LETRAS DO TESOURO	<ul style="list-style-type: none"> - Non están sometidas a retención.
ACCÍONS	<ul style="list-style-type: none"> - A venda de accións non ten retención. - No caso de obtención de perdas ó allear as accións (con período de permanencia menor dun ano), estas poderanse compensar co 10% dos demais rendementos regulares. - Se as accións foron adquiridas antes do 31 de decembro de 1994 aplícase un coeficiente reductor do 25%.
FONDOS DE INVESTIMENTO	<ul style="list-style-type: none"> - No caso de obtención de perdas ó allear as participacións, estas poderanse compensar con beneficios obtidos nos catro anos seguintes ó da venda. - Se as participacións foron adquiridas antes do 31.12.1994 aplícase un coeficiente reductor do 14,28%.
PLANS DE PENSÍONS	<ul style="list-style-type: none"> - Deducción na base imponible das cantidades achegadas, con determinado límite. - Este rendimento reducirase nun 40%, se a prestación se recibe en forma de capital e se transcorreron polo menos dous anos desde que se realizou a primeira contribución ata que se cobre a contía, ó resto (60%) sumarase ó que queda dos rendementos regulares do partícipe.
SEGUROS	<ul style="list-style-type: none"> - Se a prestación se percibe en forma de capital, sobre o rendimento recibido aplícanse unhas reducións en función do prazo de xeración das primas. - Se a prestación se recibe en forma de renda vitalicia, sobre o rendimento percibido aplícanse unhas reducións, segundo a idade do receptor no momento de constitución da renda. - Se a prestación se recibe en forma de renda temporal, sobre o rendimento percibido aplícanse unhas porcentaxes, segundo a duración da renda.
OPCIÓN E FUTUROS	<ul style="list-style-type: none"> - No caso de que os títulos teñan unha antigüidade superior a dous anos, sobre a ganancia patrimonial derivada da súa venda aplícase unha redución do 30%.

BIBLIOGRAFÍA

Aparicio, Luis, *Aprenda a invertir sus ahorros*, Madrid, Espasa Calpe, 1995.

Axencia Tributaria, Lei 40/1998 do imposto sobre a renda das persoas físicas.

____ Real Decreto 214/1999. Regulamento do imposto das persoas físicas.

____ Lei 43/1995 do imposto sobre sociedades.

____ Lei 29/1987 do imposto sobre sucesións e doazóns.

____ Lei 46/1984 de institucións de investimento colectivo.

____ Real Decreto 1393/1990. Regulamento da Lei reguladora de institucións de investimento colectivo.

____ Real Decreto 1186/1998 de rehabilitación de vivendas.

____ Real Decreto lei 3/2000 de medidas urxentes.

____ Real Decreto 1814/1991 polo que se regulan os mercados oficiais de futuros e opcións.

Constitución Española.

Martínez Abascal, Eduardo, *Invertir en bolsa: conceptos y estrategias*, McGAW-HILL, IESE, 1998.



Jesús GÓMEZ ARAGÓN, "O aforro e os investimentos: a súa fiscalidade", *Revista Galega do Ensino*, núm. 38, febreiro, 2003, pp. 175-192.

Resumo: O investimento depende basicamente de tres factores: risco, rendibilidade e prazo. Se non queremos asumir riscos podemos investir en depósitos bancarios, vivenda e activos do Tesouro; se procuramos rendibilidade investiremos en bolsa; se nos preocupa un futuro incerto depositaremos os nosos cartos en fondos de pensións, plans de xubilación, seguros de vida ou *unit linked* e, para os arriscados máis expertos, atoparemos os derivados financeiros.

Palabras chave: Investimento. Fiscalidade. Rendibilidade. Aforro.

Resumen: La inversión depende básicamente de tres factores: riesgo, rentabilidad y plazo. Si no queremos asumir riesgo podemos invertir en depósitos bancarios, vivienda y activos del Tesoro; si buscamos rentabilidad invertiremos en bolsa; si nos preocupa un futuro incierto depositaremos nuestro dinero en fondos de pensiones, planes de jubilación, seguros de vida o *unit linked* y para los arriesgados más expertos encontramos los derivados financieros.

Palabras clave: Inversión. Fiscalidad. Rentabilidad. Ahorro.

Summary: Investment depends basically on three factors: risk, profitability and term. If we do not want to run risks we can invest in bank deposits, housing and Treasury stocks; if we are looking for profitability we shall invest in the stock market; if we are worried about an uncertain future, we shall deposit our money in pension funds, retirements plans, life insurances or unit linked; and the riskiest experts can invest in derivatives.

Key-words: Investment. Taxation. Profitability. Savings.

— Data de recepción da versión definitiva deste artigo: 2-11-2001.

